ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2011

Vyhlásené: 21.10.2011 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

346

PREDSEDA NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ZÁKON
o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní

vyhlasuje

úplné znenie zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako vyplýva zo zmien a doplnkov vykonaných zákonom č. 125/2006 Z. z., zákonom č. 52/2010 Z. z. a zákonom č. 223/2011 Z. z.
Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1
Predmet úpravy

Tento zákon vymedzuje nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie, ustanovuje zákaz vykonávania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, výkon kontroly, povinnosti kontrolného orgánu a postih za porušenie zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

§ 2
Vymedzenie pojmov

(1) Nelegálna práca je závislá práca, ktorú vykonáva fyzická osoba pre právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom[1]) a

a) nemá s právnickou osobou alebo s fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu[2]) alebo

b) je štátnym príslušníkom krajiny, ktorá nie je členským štátom Európskej únie, iným zmluvným štátom Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo Švajčiarskou konfederáciou, alebo osobou bez štátnej príslušnosti (ďalej len „štátny príslušník tretej krajiny“) a nemá povolenie na prechodný pobyt na účel zamestnania a povolenie na zamestnanie, ak to vyžaduje osobitný predpis[4]) a ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, neustanovuje inak.

(2) Nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom,[1]) ak využíva závislú prácu

a) fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu,[2])

b) fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu[2]) a do začiatku výkonu kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania nesplnila povinnosť podľa osobitného predpisu[6]) alebo

c) štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý nemá povolenie na prechodný pobyt na účely zamestnania a povolenie na zamestnanie, ak to vyžaduje osobitný predpis[4]) a ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, neustanovuje inak.

(3) Nelegálna práca je aj práca, ktorú vykonáva fyzická osoba pre právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom[1]) a nemá s právnickou osobou alebo s fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, založený právny vzťah podľa osobitného predpisu.[7])

(4) Nelegálne zamestnávanie je aj zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom,[1]) ak využíva prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený právny vzťah podľa osobitného predpisu.[7])

(5) Nelegálne zamestnávanie je aj zamestnávanie štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa zdržiava na území Slovenskej republiky v rozpore s osobitným predpisom[8]) a ktorý vykonáva závislú prácu.

§ 2a

(1) Nelegálne zamestnávanie nie je, ak pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom,[1]) vykonáva prácu jeho príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel, ktorý je dôchodkovo poistený, je poberateľom dôchodku podľa osobitných predpisov[8a]) alebo je žiakom, alebo študentom do 26 rokov veku.

(2) Nelegálna práca nie je práca, ktorú vykonáva pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom,[1]) príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel, ktorý je dôchodkovo poistený, je poberateľom dôchodku podľa osobitných predpisov[8a]) alebo je žiakom, alebo študentom do 26 rokov veku.

§ 3
Zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania

(1) Fyzická osoba nesmie vykonávať nelegálnu prácu.

(2) Právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2, 4 a 5. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 5.

(3) Opakované porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania sa považuje za osobitne závažné porušenie tohto zákona na účely zrušenia živnostenského oprávnenia.[8b])

§ 4
Ponuka práce

Ak právnická osoba alebo fyzická osoba ponúka prácu prostredníctvom informačných prostriedkov,[9]) je prevádzkovateľ informačných prostriedkov povinný na požiadanie bezplatne oznámiť kontrolnému orgánu podľa § 5 ods. 1 meno a adresu alebo názov a sídlo objednávateľa ponuky.

Kontrola nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania

§ 5

(1) Kontrolu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania vykonávajú tieto kontrolné orgány:

a) inšpektorát práce,

b) Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a

c) úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

(2) Kontrolou podľa odseku 1 nie sú dotknuté kontrolné oprávnenia iných orgánov podľa osobitných predpisov.[10]) Kontrolné orgány sú povinné spolupracovať a poskytovať si potrebné informácie v rozsahu svojej pôsobnosti. Orgán vykonávajúci kontrolu podľa osobitného predpisu je povinný spolupracovať s kontrolným orgánom a poskytovať mu informácie v rozsahu svojej pôsobnosti na účely kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania a plnenia povinností podľa osobitného predpisu.[10a])

(3) Právnická osoba a fyzická osoba je povinná kontrolnému orgánu poskytovať informácie v rozsahu svojej pôsobnosti, poskytovať doklady, vyjadrenia a ďalšie písomnosti potrebné na zabezpečenie prípravy kontroly, výkonu kontroly a plnenia povinností podľa osobitného predpisu;[10a]) ak ide o právnickú osobu a fyzickú osobu, ktorá zamestnáva štátneho príslušníka tretej krajiny, je povinná predložiť kontrolnému orgánu vykonávajúcemu kontrolu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania aj kópiu dokladu o pobyte alebo iného oprávnenia na pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny podľa osobitného predpisu.[8])

(4) Fyzická osoba je povinná kontrolnému orgánu vykonávajúcemu kontrolu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania

a) preukázať totožnosť,

b) predložiť doklad, ktorý obsahuje identifikačné číslo sociálneho zabezpečenia fyzickej osoby,[11])

c) odôvodniť prítomnosť na pracovisku.

(5) Fyzická osoba, ktorá je štátnym príslušníkom tretej krajiny, je okrem povinností podľa odseku 4 povinná predložiť kontrolnému orgánu vykonávajúcemu kontrolu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania platný doklad o pobyte alebo iné oprávnenie na pobyt.

(6) Na výmenu informácií súvisiacich s kontrolou nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania a plnením povinností podľa osobitného predpisu[10a]) sa nevyžaduje súhlas dotknutej osoby podľa osobitného predpisu.[12])

§ 5a

(1) Kontrolný orgán posudzuje riziko nelegálneho zamestnávania podľa § 2 ods. 5 a pravidelne identifikuje odvetvia ekonomických činností, v ktorých sa sústreďuje nelegálne zamestnávanie podľa § 2 ods. 5 (ďalej len „rizikové odvetvie“).

(2) Kontrolný orgán vykonáva kontrolu nelegálneho zamestnávania podľa § 2 ods. 5 najmä v rizikových odvetviach.

(3) Národný inšpektorát práce predkladá Európskej komisii každoročne do 1. júla informácie za predchádzajúci kalendárny rok o počte kontrol v jednotlivých rizikových odvetviach, percentuálnom podiele kontrolovaných subjektov z počtu zamestnávateľov v každom rizikovom odvetví a výsledkoch kontrol vykonaných v jednotlivých rizikových odvetviach. Kontrolné orgány

poskytujú Národnému inšpektorátu práce každoročne do 31. marca informácie v rozsahu podľa prvej vety.

Postih za porušenie zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania

§ 6

Postihy za nelegálne zamestnávanie upravujú osobitné predpisy.[13])

§ 7

(1) Priestupku sa dopustí ten, kto vykonáva nelegálnu prácu.

(2) Za priestupok podľa odseku 1 možno uložiť pokutu do 331 eur.

(3) Priestupky prejednávajú Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a inšpektorát práce.

(4) Na konanie o priestupkoch sa vzťahuje osobitný predpis.[14])

§ 7a
Dodatočné platby

(1) Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej bola právoplatne uložená pokuta za nelegálne zamestnávanie podľa § 2 ods. 5, je povinná zaplatiť

a) dohodnutú dlžnú mzdu fyzickej osobe, ktorú nelegálne zamestnávala,

b) dodatočnú platbu v sume rovnajúcej sa preddavku na daň z príjmu, dani z príjmu, daňovému nedoplatku na daň z príjmu, poistnému na sociálne poistenie podľa osobitného predpisu,[15]) príspevku na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu,[16]) príspevku na doplnkové dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu[17]) a poistnému na zdravotné poistenie podľa osobitného predpisu,[18]) ktoré by bola povinná odviesť, ak by nelegálne zamestnanú fyzickú osobu riadne zamestnávala, vrátane príslušných sankcií a pokút podľa osobitných predpisov,[19])

c) náklady súvisiace s doručením dlžnej mzdy podľa písmena a) do krajiny, do ktorej sa nelegálne zamestnaná fyzická osoba vrátila alebo bola administratívne vyhostená.[20])

(2) Ak právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej bola právoplatne uložená pokuta za nelegálne zamestnávanie podľa § 2 ods. 5, alebo nelegálne zamestnaná fyzická osoba nepreukáže inak, na účely odseku 1 je dohodnutou mzdou mesačná minimálna mzda podľa osobitného predpisu[21]) alebo mzda dohodnutá v kolektívnej zmluve pre porovnateľného zamestnanca,[22]) ak kolektívna zmluva upravuje mzdu priaznivejšie, ako je výška mesačnej minimálnej mzdy.

(3) Ak právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej bola právoplatne uložená pokuta za nelegálne zamestnávanie podľa § 2 ods. 5, alebo nelegálne zamestnaná fyzická osoba nepreukáže inak, na účely odseku 1 sa predpokladá, že pracovnoprávny vzťah trval tri mesiace.

(4) Dodatočná platba podľa odseku 1 písm. b) je príjmom štátneho rozpočtu.

§ 7b
Zodpovednosť za nelegálne zamestnávanie

(1) Právnická osoba alebo fyzická osoba nie je zodpovedná za nelegálne zamestnávanie podľa § 2 ods. 5, ak splnila povinnosti podľa osobitného predpisu[23]) a nevedela, že doklad o pobyte alebo iné oprávnenie na pobyt boli sfalšované.

(2) Povinnosť právnickej osoby alebo fyzickej osoby zaplatiť na základe vykonateľného rozhodnutia pokutu za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania podľa § 2 ods. 5 alebo dodatočné platby podľa § 7a ods. 1 písm. a) a c) prechádza, ak tento nárok nebolo možné uspokojiť v exekučnom konaní podľa osobitného predpisu,[24]) na

a) právnickú osobu alebo fyzickú osobu, pre ktorú právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej bola právoplatne uložená pokuta za nelegálne zamestnávanie podľa § 2 ods. 5, na základe zmluvy dodáva prácu, tovar alebo poskytuje služby, alebo

b) právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá sa na základe zmluvy o dodávke práce, tovaru alebo poskytnutí služby sprostredkovane podieľa na dodávke práce, tovaru alebo poskytnutí služby podľa písmena a).

(3) Postup podľa odseku 2 sa uplatní, len ak sa preukáže, že štatutárny orgán právnickej osoby podľa odseku 2 písm. a) alebo písm. b) alebo fyzická osoba podľa odseku 2 písm. a) alebo písm. b), alebo osoba nimi poverená na uzatvorenie zmluvy podľa odseku 2 vedela, že právnická osoba alebo fyzická osoba, z ktorej prešla povinnosť zaplatiť pokutu za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania podľa § 2 ods. 5 alebo dodatočné platby podľa § 7a ods. 1 písm. a) a c), nelegálne zamestnávala štátneho príslušníka tretej krajiny.

§ 7c
Informačná povinnosť

(1) Kontrolný orgán je pri výkone kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania povinný informovať štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý bol nelegálne zamestnaný podľa § 2 ods. 5, o jeho práve podať sťažnosť,[25]) ak mu dohodnutá mzda nebola vyplatená, o jeho práve uplatniť si nárok na dohodnutú dlžnú mzdu a o jeho práve na doručenie dlžnej mzdy do krajiny, do ktorej sa vráti alebo bude administratívne vyhostený na náklady právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorej bola právoplatne uložená pokuta za nelegálne zamestnávanie podľa § 2 ods. 5.

(2) Právnická osoba založená alebo zriadená podľa osobitného predpisu,[26]) ktorej cieľom činnosti alebo predmetom činnosti je ochrana práv a záujmov štátnych príslušníkov tretích krajín, môže na základe plnomocenstva zastupovať štátneho príslušníka tretej krajiny v občianskom súdnom konaní vo veci ochrany jeho práv podľa tohto zákona. Ak právnická osoba podľa prvej vety prevezme zastúpenie, poverí svojho člena alebo zamestnanca, aby za zastúpeného v jej mene konal.

§ 7d
Záverečné ustanovenie

Týmto zákonom sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe.

Účinnosť

Tento zákon nadobudol účinnosť 1. apríla 2005 s výnimkou ustanovení článku II a článku V, ktoré nadobudli účinnosť 1. februára 2006.

Zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov nadobudol účinnosť 1. júla 2006.

Zákon č. 52/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony nadobudol účinnosť 1. marca 2010.

Zákon č. 223/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony nadobudol účinnosť 20. júla 2011.

Richard Sulík v. r.

Príloha k zákonu č. 82/2005 Z. z.
ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH AKTOV EURÓPSKEJ ÚNIE
Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov (Ú. v. EÚ L 168, 30. 6. 2009).

1) Napríklad zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších
predpisov, Obchodný zákonník.

2) Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

4) § 21 ods. 2 a § 22 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
v znení neskorších predpisov.

6) § 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

7) Napríklad Obchodný zákonník.

8) Zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

8a) Zákon č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

8b) § 58 ods. 1 písm. c) zákona č. 455/1991 Zb. v znení zákona č. 136/2010 Z. z.

9) Zákon č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení zákona č. 221/2011 Z. z.
Zákon č. 147/2001 Z. z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

10) Napríklad zákon č. 455/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

10a) § 12 písm. ad) a § 13 ods. 1 písm. e) piaty bod zákona č. 5/2004 Z. z. v znení zákona č. 223/2011 Z. z.
§ 7 ods. 3 písm. r) zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 223/2011 Z. z.

11) § 235 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

12) Zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

13) Napríklad § 68a ods. 1 písm. b) zákona č. 5/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, § 8a ods. 4 písm. d) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 26 ods. 1 písm. g) zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 232/2008 Z. z., § 19 ods. 2 písm. b) zákona č. 125/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov.

14) Zákon Slovenskej Národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

15) Zákon č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

16) Zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17) § 5 ods. 2, § 12 ods. 2, § 13 ods. 3 a § 14 zákona č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

18) Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

19) Zákon Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 43/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 650/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 580/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.

20) Šiesta časť zákona č. 48/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.

21) Zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov.

22) § 40 ods. 9 zákona č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov.

23) § 23a ods. 1 a 2 zákona č. 5/2004 Z. z. v znení zákona č. 223/2011 Z. z.

24) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

25) § 150 zákona č. 311/2001 Z. z. v znení zákona č. 124/2006 Z. z.

26) Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.